

IKSZT - Helyi Aktivációs Műhelynap

**Társadalmi innovációk
vidéki térségekben
(OTKA K112928 sz.szerződés)**

Prof.Dr. G. Fekete Éva
Miskolci Egyetem

Mezőkeresztes 2016.05.19.

A társadalmi innováció értelmezésének korszakai

1. 19. sz. vége – a társadalom megújítása
2. 1930-as évek – szegénység letörésének közösségi módjai
3. 1950-1989 – esetleges említések
4. 1989-1993 – új megoldások új társadalmi kapcsolatokról
5. 1994-99 – műszaki innovációk árnyékában
6. 1999-2003 – társadalmi interakciók szükségesek az új ötletekhez, társadalmi innovációs tőke
7. 2004-2008 – a gazdaság társadalomba ágyazása

Ma érvényes értelmezések

- Phills et al 2008 – a társadalmi probléma új, a korábbinál hatásosabb, hatékonyabb, fenntarthatóbb, vagy csak egyáltalán létező megoldása inkább a társadalom mint egész mint egyének által alkotott – megkülönbözteti a társadalmi innovációt az egyéb innovációtól (aminek szintén lehet társadalmi hatása) – a létrehozott társadalmi érték elsődlegesen a társadalomhoz kötődik
- Mulgan et al 2007 – a társadalmi innováció által létrehozott társadalmi érték („új ötletek, melyek működnek”) – innovatív tevékenységek és szolgáltatások, melyek egy társadalmi igény kielégítésének célja motivál és melyek jellemzően elsődlegesen társadalmi célú szervezetek hoznak létre és terjesztenek.
- Moulaert et al 2007 – radikális gyakorlatok összessége, melyek együttesen nagyobb társadalmi befogadáshoz és társadalmi igazsághoz vezetnek a létező társadalmi (részben politikai) viszonyok megváltoztatásával.
- Murray et al 2010 – innováció, ami társadalmi a végeredményben és az eszközeiben egyaránt – egyaránt jó a társadalom számára és megerősíti a társadalom képességét a cselekvésre. A társadalmi együttműködések és hálózatok az új technológiai innovációkat használják az új (társadalmi) megoldások kifejlesztéséhez
- Moulaert követői 2010 – empowerment – ki kell elégíteni az alapvető igényeiket, a munkaerőpiacba integrálni kell a társadalmi csoportok helyi partnerségei által. Megvilágítják, hogy a helyi grassroot együttműködések hogyan fordulhatnak át társadalmi viszonyokra és javíthatják a kormányzati rendszereket a városi szomszédságokban
- Antadze-Westley 2011 – azok a folyamatok, termékek és kezdeményezések, melyek mélységesen felelőségre vonják a rendszert, mely létrehozta azokat a problémákat, melyeknek most a megoldását keresik - új társadalmi struktúrák szükségesek
- EU 2011 - olyan új ötletek (termékek, szolgáltatások és modellek), amelyek egyidejűleg elégítenek ki társadalmi szükségleteket (hatékonyabb módon, mint más módszerekkel), és új társadalmi viszonyokat vagy együttműködéseket hoznak létre. *Strengthening Social Innovation in Europe*

Összegezve:

Mai értelmezésünk szerint tehát attól társadalmi az innováció, hogy:

1. társadalmi érték vezérli (társadalmi szükségletet elégít ki)
2. az ötlet legalább részben a civil társadalomból, társadalmi mozgalmakból ered
3. fejlesztésében és megvalósításában új társadalmi együttműködések, vagy új formákat használnak
4. visszahat a társadalomra (új struktúrák jönnek létre).

Társadalmi innováció vidéken - lefedetlen szükségletek

- egészséges ételmisszer, ételmisszer-önrendelkezés
- fenntartható, olcsó energia
- egészséges ivóvíz
- egészséges, rendezett, stressz mentes lakókörnyezet (településkép, építészet, hulladékok ártalmatlanítása)
- városi rekreációs igények
- munkanélküliség
- szociális és kulturális ellátások
- befogadó társadalom
- központok elérhetősége
- kommunikációs elérhetőség

Társadalmi innováció vidéken - érzékeny csoportok

- fiatalok
- idősek
- nők
- szegények
- betelepülők
- fogyatékkal élők
- munkanélküliek
- tanultak, gondolkodók
- depriváltak
- migránsok
- kreatívok

Társadalmi innováció vidéken - új együttműködések

- földbirtokosok és használók
- termelők és fogyasztók
- LEADER (vállalkozások, kormányzat, civilek)
- külső kötődők és belsők
- városi és helyi elit
- szakmai hálózatok
- érdekérvényesítési hálózatok
- vertikális
- horizontális

Példák

- Helyi élelmiszer - közösségi támogatottságú mezőgazdálkodás
- Községi képzési formák – népfőiskola
- IT eszközök alkalmazása – GIS alapú turisztikai kínálat alakítása
- Pénzhelyettesítők – helyi pénz, szívességi bank
- Községi közlekedés – falu-taxi
- Munka- és jövedelem – munkaintegrációs szövetkezet

A társadalmi vállalkozások tevékenységi csoportjai

- Foglalkoztatás és társadalmi kohézió erősítése
 - Dolgozói szövetkezetek (worker cooperatives)
 - Szociális szolgáltatásokat biztosító társadalmi vállalkozások (Social service providers of the social and solidarity economy)
- Szolidáris finanszírozás
 - Szövetkezeti bankok és hitelszövetkezetek (Cooperative Banks and Credit Unions)
 - Mikrohitelzés
 - Regionális pénzek
- Méltányosság a termelőkkel, a fogyasztókkal és a természettel
 - Közösségi alapú mezőgazdálkodás (Community-based agriculture)
 - Kiskereskedelmi és fogyasztási szövetkezetek (Retail and consumer cooperatives)
 - Méltányos kereskedelem (Fair Trade)
- Fenntartható infrastruktúra
 - Közösségi lakásépítés (Social and cooperative housing)
 - Infrastruktúra szövetkezetek (Infrastructure cooperatives)

Köszönöm a figyelmet!